

ZYCIE PODLASIA

TYGODNIK SPOŁECZNO-GOSPODARCZY

Redakcja i Administracja: Siedlce, Piłsudskiego 6. Konto P. K. O. Nr. 65551. Właściciel konta: K.K.O. Siedlce. Na odroczone zaznaczone na rachunek „Zycia Podlasia”.
Telefon Nr. 90.

Administracja czynna z wyjątkiem niedziel i świąt od 12—14 codziennie.
W tori, piątki 12—15. Redaktor przyjmuje wolno i piątki od g. 12—13

Z ubogiej gleby wydobył życie

W dniu 12 maja osnuje nas głęboka, przejmująca cisza, gdy wskazówki zegarów zatrzymają się na godzinie 10-tej, minut 45.

O tej godzinie wydał ostatnie tchnienie Józef Piłsudski. W mroczak snajowego wieczoru. W ciszy, opromienionej miasmat śmierci.

Jakże możemy głębiej, wnikliwiej wyrazić uczucia żałoby, niżli ściszytym głosem, wniknięciem w głąb dusz naszych? I jakże może się ujawnić żaloba narodowa dobitniej i silniej, niżli przez oddalenie od rozgwaru życia w sferę wewnętrznych doznań: żalu i wdzięczności, uznania i miłości? I jakże duchowo zbliżyć do tego największego w tysiącletniej historii Polski Człowieka, spoczywającego w grobach królów i wieszczów, niżli przez umyślenie sobie w dniu żałoby narodowej, czym był i gdy rozpaść bod o Niepodeglądli i co nam pozostawił, gdy ukonczył wdróżkę żywota?

Powiedziatż nam: „Trzeba mieć silną wolę i pewność siebie, a przyszłość najłatwiej będzie, niż smutne nierzadzia”.

W tym zdaniu mieści się synteza życia Józefa Piłsudskiego.

Miał „silną wolę”. Miał ją wtedy, gdy „smutnie dzisiaj” sławończo ściszytym narodu polskiego. Gdy oportunizm i duch kompromisu dominował w owej tragicznej rzeczywistości. Gdy małość i ugodoliwość nieprawyła dusze.

Wtedy Józef Piłsudski wykrzesał z siebie wolę Czyna, wtedy przeszedł w swe odcienie „pewność, że przyszłość najłatwiej będzie”.

Jest w pismach Piłsudskiego ustęp, będący jakby auto-charakterystyką Odnowiciela i Wskrzesiciela Polski.

„Wyroli Stwórcy skazują ludzi na tę ziemię zrzuconych na moził i trud wielki, by z ubogiej gleby, jak ta sosna życia wydobywali, by byli w trwałości pracy niezmienni, jak zieleni wieczna koron drzewnych, a na straż swej ziemi wysłali silnych, co w burzy się nie zęgną”.

W tym romantycznym ujęciu, tych poetycznych obrazach, tej metaforyce, tak pięknie związanej z życiem przynależnym, mamy wszystko, co zdziałał Józef Piłsudski, gdy podjął idee Czyna.

Był „skazany na moził i trud wielki”.

Był tym, który z ubogiej gleby „życie wydobył”.

Był „trwałości pracy niezmienny”, wysłali „silnych, co w burzy się nie zęgną”.

Tym był, gdy postanowił „smutne dzisiaj” przetworzyć w „najświeższą przyszłość”.

I to postanowienie swej „silnej woli” wiecili w czyn, zadanie, które przedświądził — spełnił.

Tym też różni się od swych wielkich poprzedników. Mielimy w półtorawieczu niewoli szlachetne i piękne postacie, wyrokami Stwórcy również skazane „na moził i trud wielki”. Był Tadeusz Kościuszko, Józef Poniatowski, Henryk Dąbrowski, Piotr Wysocki, Roman Traugott. Lecz nie był im danym „smutne dzisiaj” przetworzyć w

„najświeższą przyszłość” wysłali na „straż swej ziemi” ludzi, ale z „ubogiej gleby”, nie zdołali „wydobyć życia”; wkradł się do życia Polski rozzerwad kajdan, którym ją obce moce spętały.

Jesli więc zapytamy: co nam zostawił Józef Piłsudski? — to powiemy: życie — życie wolne — straż ziemi — i „moził i trud wielki”.

To nasz obowiązek. To nasz, jaki nam pozostawił Twórcą wolnej i wielkiej przyszłości.

Byśmy nadal kontynuowali to, co czynił, gdy był wśród nas; podejmowali „straż wielki”, byli w „trwałości pracy niezmienni”; a na straż Polski wysłali się, co „w burzy się nie zęgną”.

A wtedy będziemy bliżej ducha Józefa Piłsudskiego. Wtedy spełnimy to, co nam Jego „silna wola” przykazuje; stworzymy dla tworu Jego życia — wolnej Polski — przyszłość coraz jasniejszą.

Ostre cięcie

Zdów rozwiartano 10 karteli. Minister przemysłu i handlu, motywując ten krok, stwierdza, że zarządzenie takie zostało wydane w stosunku do karteli „gospodarczo wyrażnie szkodliwych i zagrożających interesom dobra publicznego”.

Jak się objawiła ta „szkodliwa i zagrożająca interesom dobra publicznego” działalność?

Oto kilka zmiennych przykładów:

Był kartel producentów rozjarzdów kolejowych, krzyżownic i innych wytworów, potrzebnych w kolekcjiwie. Zrzeczal 8 firm. Ale poza tym kartelem istniała firma, która dostarczała ten sam towar o 5 proc. taniej, robiąc jednocześnie doskonale interesy i wykazując pokazne zyski... Czyli: spiszek 8 firm skartelizowanych wyraźnie zmierzal do podrażnienia towaru i zgarniania nieusprawiedliwionych zysków.

Albo: zrzeszły się firmy, produkujące szpagat. W jakim celu? Okazało się to po cenach. Przed powstaniem tego kartelu, ceny szpagatu były o 40% niższe... Z chwila, gdy powstał kartel, szpagat podrożał o 40%...

Albo: firmy, produkujące przetworzy owiane, skartelizowały się. Miały jednak na rynku konkurenta. Łatwo sobie z nim poradzily. Płaciły rywalowi, by... wstrzymał produkcję. Oczywiście to „podojowe” płacono, by bez zędną srbnować ceny towaru i wyżżyć się współzawodnika.

Alé najbardziej charakterystyczne było zachowanie się kartelu producentów drutu i gwóźdźi. Epopeja tego kartelu jest tak interesująca, iż godzi się ją podać, jako klasyczny przykład cynicznego zysku. Kartel ten powstał jeszcze w r. 1927; w r. 1930 rozwiartal się. Przez pięć następných lat pracowało w Polsce kilkanaście wytwórni drutu i gwóźdźi; 7 stałé 8 sezonowo. Ceny były w wolnej konkurencji tych

fabryk stosunkowo niskie. Przed dwoma laty producenci postanowili znowu zrzeszyć się w kartel. I cóż się z tą chwilą dzieje? Ceny drutu i gwóźdźi zaczynają rość, jak na drożdżach... Zyszka dochodzi do 400%. Jest to zrozumiałe, gdy się zajrzy za kulisy tego kartelu. Bo rozpoczyna on swą „działalność” od utworzenia wspólnego biura sprzedaży. A to biuro pochłania samo rocznie 740.000 zł.. Kto ma pokrywać kosztą takiego monopolistycznego biura, pensje dyrektorów? Oczywiście — konsumenci. Każdy metr drutu i każdy gwóźdź zostaje obciążony kosztem utrzymania biura kartelowego...

„Tych dotkliwych szkód — stwierdza „Polska Gospodarka” — jakie gospodarzka kartelu pociągnęła za sobą w przemysle drutu i gwóźdźi, nie były w stanie zrównoważyć nikłe korzyści, jakie kartel dawał równocześnie w zorganizowaniu przez siebie ekspozycji.” To też trzeba było kartel rozwiartac jako „gospodarczo wyraźnie szkodliwy i zagrożający interesom dobra publicznego”.

Z wielką radością przyjmie opinia publiczna te zarządzenia władz, zmierzające do ukroczenia samowoli spisków kartelowym, wymierzonych przeciw żyłotnym interesom państwa i społeczeństwa.

Widzimy, że akcja, zainicjowana przez rząd, postępuje konsekwentnie naprzód. Nie „skoczący się — na szczyście — na jednorozkowych wystąpieniach. Widocznie skartelizowany przemysł nie docenił ostrzeżeń, jakich

mu nie skąpiłono. Nie zrozumiał wagi pierwszych zarządzeń, kroki likwidacji umów kartelowych, dokonanych celem uprzywilejowania kartelem powozi chwili i niezłomnej woli nietolerowania dalszego zysku. Nie pojął, że zasadza niskie ceny a związane obroty — będzie wyluzną, od której władze absolutnie nie odstąpią.

To też trzeba było przystąpić do dalszych cięć, do dalszego „ztrawienia gęstwin kartelowej; tarasującej drogę ku poprawie gospodarzce.”

Czy istniejące jeszcze kartele — jest ich obecnie 101; zarejestrowanych — zrozumieją wreszcie powagę sytuacji? Czy wyciągną należyte wnioski z losu swych zlikwidowanych już zrzecz kartelowych? Sa wśród istniejących nadal karteli mniejsze i większe. Wzrost kim grozi to samo. Przykład mniejszych karteli, które już uległy rozwiartaniu, stanowi wyraźne ostrzeżenie r. dla obrzydów kartelowych. Moga, pewnie, że władze nie zawnają się przed ich unicestwieniem w wypadku stwierdzenia szkodliwosci ich polityki gospodarzce. Bo w tych wielkich kartelach objawiają się z pewnością największe niebezpieczeństwo dla dobra publicznego.

Chećmy, by poprawa koniunktur nie napotykała na żadne przeszkody i hamulce. Każdy — wyraźnie — każdy kto w poprawie tej przeszkadza i hamuje, może być wyluzany i zaważa. Uwiedziamonic to sobie muszą i male i wielkie zryszenie kartelowe.

Popierajcie handel polski

